

Стеблянок І.О.

ДИНАМІЗАЦІЯ ТА СТРУКТУРИЗАЦІЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Визначено позицію національної економіки у світових інвестиційних рейтингах. Проаналізовано динаміку прямих іноземних інвестицій в Україну протягом 1994-2015 років. Зроблено висновок про зміну їх тренду у 2014 р. зі стійкого зростання на скорочення. Формалізовано динаміку інвестицій на основі функцій різного типу, показано, що ступенева найбільш адекватно віддзеркалює характер економічного процесу. З'ясовано причини скорочення прямих іноземних інвестицій на основі балансу руху акціонерного капіталу і боргових інструментів. Проаналізовано структуру вкладень іноземних інвесторів у розрізі країн походження інвестицій, видів економічної діяльності та регіонів України. Розроблено заходи з динамізації та структуризації розвитку процесів іноземного інвестування та покращення інвестиційної привабливості національної економіки.

Ключові слова: прями іноземні інвестиції, національна економіка, динамізація, структуризація, рейтинги.

Постановка проблеми. Стабілізація національної економіки та відновлення процесів економічного зростання потребує збільшення обсягів залучення інвестицій, покращення їх структури та якісних характеристик. Враховуючи брак внутрішніх інвестиційних ресурсів, для забезпечення структурної перебудови економіки України виключно важливого значення набуває активізація інвестиційної діяльності іноземних інвесторів [1, с. 284]. Українцями необхідними є заходи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату в країні; збалансування структурного розподілу потоків прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в національну економіку [2, с. 63]. Тому дослідження сучасної динаміки та структури прямих іноземних інвестицій в економіці України є актуальним питанням сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки інвестиційній діяльності належить провідна роль в економічному процесі, дослідженню її проблем приділяється увага багатьох учених. Родіонова Т. А. відносить Україну до групи країн із ринком, що формується (англ. *emerging markets*) [3, с. 85]. Це сприяє істотному розширенню її присутності на міжнародних ринках капіталу як імпортера і експортера інвестиційних ресурсів.

Підгородецька С. М., Зелик Г. Г. акцентують увагу на основних причинах непривабливості інвестиційного клімату в національній економіці: повільні темпи реформування, її заполітизованість, нестабільність законодавства

та політичної обстановки, невиконання урядом узятих на себе зобов'язань [4, с. 341]. Для збільшення потоків та поліпшення структури ПІІ в економіку України Ромусік Я. В. пропонує заходи [5, с. 6], пов'язані з формування єдиного реєстру інвестиційних проектів для здійснення аналізу динаміки реальних інвестицій, поліпшення міжнародної інвестиційної позиції та міжнародного кредитного рейтингу країни для мінімізації відсотків і максимізації термінів залучення позикових коштів; спрощення процедури реєстрації прав власності нерезидентами; активізацію співпраці між Україною та міжнародними організаціями, які оцінюють рівень інвестиційної привабливості країни, що має сприяти об'єктивному висвітленню його реального стану. Ткаченко Ю.В. визначено вагомість механізму валютного регулювання як основного чиннику, що впливає на обсяг прямих іноземних інвестицій; та виявлено ряд недоліків його функціонування в Україні [6, с. 31].

Проблеми формування і оцінки інвестиційної привабливості суб'єктів ринкової економіки (підприємства, галузі, регіону), а також визначення факторів, які визначають її структуру досліджуються у працях Булеєва І.П., Брюховецької Н.Ю., Богуцької О.А. [7], Дацій Н.В. [8], Скриньковського Р. М. [9], Хорішко К.С. [10; 11]. Високо оцінюючи науковий доробок указаних авторів слід визнати недостатню увагу до проблем покращення інвестиційної привабливості економіки як передумови залучення іноземних інвестицій.

Формулювання цілей статті – визначення кількісних і якісних ознак взаємозв'язку процесів прямого іноземного інвестування та

© Стеблянок Ірина Олегівна, к.е.н., доц., доцент кафедри економіки та управління національним господарством, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро, тел.:+38(050)1429848, e-mail: irinasteb23@gmail.com

стану національної економіки для обґрунтування заходів динамізації та структуризації її розвитку.

Опис основного матеріалу дослідження. Широкомасштабна фінансова інтеграція наприкінці XIX ст., особливістю якої став глобальний інвестиційний бум, привела до зростання фінансових потоків [12, с. 114]. Прямі іноземні інвестиції створюють інструмент, за допомогою якого формуються стійкі та довготривалі зв'язки між країнами. Процес іноземного інвестування відображає вкладення капіталу в закордонні підприємства з метою реалізації довготривалого інтересу прямого інвестора в підприємстві-реципієнті, яке базується в країні, відмінній від країни інвестора. Під інвестиційною привабливістю економічних суб'єктів розуміють їх здатність приймати капітал у певних масштабах і формах, ефективно освоювати його, а також гарантувати повернення інвестованого капіталу з достатнім рівнем прибутку за припустимим рівнем ризику [13, с. 73]. Оцінка інвестиційної привабливості складних економічних систем дозволяє сформулювати об'єктивний погляд на глибинні процеси, що відбуваються між їх елементами [14, с. 42]. Вона є ключовим інструментом реалізації функцій управлінської діяльності через визначення основних векторів макроекономічного регулювання для забезпечення інтенсифікації процесу. Оскільки розвиток національної економіки визначено керівною ідеєю оцінки інвестиційної

привабливості, слід зупинитися на виявленні основних домінант та чинників, що обумовлюють цей процес.

Підґрунтям інвестиційної привабливості національної економіки в цілому лежить її інвестиційний потенціал, ступінь реалізації якого оцінюється різними іноземними рейтингами і на основі якого визначається прогнозний обсяг прямих іноземних інвестицій у країну. Сьогодні значна кількість великих економічних видань та консалтингових компаній регулярно відслідковують інформацію про стан національних та регіональних інвестиційних комплексів на основі публічних джерел та рейтингів інвестиційної привабливості країн та регіонів, які регулярно презентують Світовий Банк, *BERI*, *Standard & Poor's*, *Moody's Investors Service* і *Fitch Ratings* [15; 16]. У рейтингу інвестиційної привабливості *International Business Compass* у 2014 р. Україна займала 109 місце, у 2015 р. вона піднялася на 20 позицій і перебувала на 89 місці, але у 2016 р. знизилася в рейтингу на 41 позицію, зайнявши 130 місце [17]. Таким чином, Україна залишається країною із невисоким інвестиційним потенціалом і високим інвестиційним ризиком, яка посідає в рейтингах останні місця.

Прямі інвестиції нерезидентів в Україні складаються з акціонерного капіталу та боргових інструментів. У табл. 1 наведено динаміку ПІІ у формі акціонерного капіталу України у взаємовідносинах із іншими країнами.

Таблиця 1

Динаміка прямих інвестицій України у взаємовідносинах із іншими країнами на початок 1995-2016 рр. у формі акціонерного капіталу*

Роки	Прямі іноземні інвестиції, млн дол. США		Коефіцієнт притоку іноземних інвестицій, од.	Роки	Прямі іноземні інвестиції, млн дол. США		Коефіцієнт притоку іноземних інвестицій, од.
	в Україну	із України			в Україну	із України	
1995	483,5	20,3	23,8	2006	16890	219,5	76,9
1996	896,9	84,1	10,7	2007	21607,3	243,3	88,8
1997	1438,2	97,4	14,8	2008	29542,7	6196,6	4,8
1998	2063,6	127,5	16,2	2009	35616,4	6203,1	5,7
1999	2810,7	97,5	28,8	2010	40053	6226,3	6,4
2000	3281,8	98,5	33,3	2011	44806	6868,3	6,5
2001	3875	170,3	22,8	2012	50333,9	6899,7	7,3
2002	4555,3	155,7	29,3	2013	55296,8	6483,3	8,5
2003	5471,8	144,3	37,9	2014	58156,9	6575,3	8,8
2004	6794,4	166	40,9	2015	45744,8	6350,6	7,2
2005	9047	198,6	45,6	2016	43371,4	6427,1	6,7

* Побудовано за даними [18-19]

Статистичні спостереження за прямими інвестиціями здійснюються в Україні починаючи з 1994 року. Протягом 1994-2013 рр. існувала чітко виражена тенденція до зростання обсягу ПІІ із 483,5 млн дол. США до 58156,9 млн дол. США. За підсумками 2014 р. вони скоротилися до 45744,80 млн дол. США, а у 2015 р. - до 43371,4 млн дол. США, що відповідає рівню

2010 р. Протягом 1994-2006 рр. обсяги ПІІ в Україну у десятки разів перевищували обсяги ПІІ з України. Ситуація кардинально змінилася у 2007 р., відтоді коефіцієнт притоку іноземних інвестицій коливається на рівні 5-8 разів. За результатами моделювання динаміки ПІІ в Україну протягом 1994-2015 рр. отримано такі рівняння (табл. 2).

Таблиця 2

Результати моделювання динаміки ПІІ в Україну протягом 1994-2015 рр.*

Тип функції	Формалізація функції	Оцінка відповідності економічній сутності процесу
Експоненціальна	$y = 2013e^{0,2015x}$ $R^2 = 0,9222$	Не враховує тенденції скорочення обсягу ПІІ у 2014-2015 рр.
Поліноміальна	$y = 27,443x^2 + 2889,2x - 7232,3$ $R^2 = 0,8905$	Враховує тенденції минулого з прискоренням
Лінійна	$y = 3438,1x - 9153,3$ $R^2 = 0,8892$	У структурі пам'яті функції тенденції зростання пригнічують ситуацію падіння двох останніх років
Ступенева	$y = 882,81x^{1,3712}$ $R^2 = 0,8794$	Найбільшою мірою відповідає ситуації зміну тренду зі зростання на скорочення

* Власні розрахунки автора

Експоненціальна, поліноміальна та лінійна функції описують динаміку ПІІ в Україну (y) від фактору часу (x) з найбільшими значеннями коефіцієнту множинної детермінації (R^2 від 0,8892 до 0,9222), однак вони не враховують ситуацію з падінням обсягу ПІІ в Україну протягом 2014-2015 рр. Більш достовірно динаміку процесу описує ступенева функція зі значенням $R^2=0,8794$, яку можна використовувати для прогнозування.

ПІІ в Україну надійшли зі 134 країн світу. Із країн ЄС із початку інвестування внесено 33042,3 млн дол. інвестицій (76,2% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 10329,1 млн дол. (23,8%). До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає 83,0% загального обсягу прямих інвестицій, станом на 01.01.2016 р. входять: Кіпр – 11744,9 млн дол. (27,1%), Нідерланди – 5610,7 млн дол. (12,9%), Німеччина – 5414,3 млн дол. (12,5%), Російська Федерація – 3392,1 млн дол. (7,8%), Австрія – 2402,4 млн дол. (5,5%), Велика Британія – 1852,5 млн дол. (4,3%), Віргінські Острови (Брит.) – 1798,9 млн дол. (4,1%), Франція – 1528,1 млн дол. (3,5%), Швейцарія – 1364,2 млн дол. (3,1%) та Італія – 972,4 млн дол. (2,2%). У 2015 р. найбільшими темпами скоротилися інвестиції з Кіпру (на 1962,7 млн дол., або на 14,32%), а також із Великої Британії (на 300,9 млн дол., або на 13,97%). Серед указаних країн приріст інвестицій забезпечили лише дві країни: Нідерланди (на 391,6 млн дол., або на 7,5%), а також Росія (на 676,2 млн дол., або на 24,9%).

У галузевому аспекті найбільша частка прямих іноземних інвестицій зосереджена на підприємствах промисловості - 13280,1 млн дол. (30,6%), у т.ч. переробної – 11331,7 млн дол. (26,1%). Серед її галузей найбільший обсяг інвестицій приходить на металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування - 5309,7 млн дол. (12,2%), виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів - 2426,0 млн дол. (5,6%), виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 1097,6 млн дол. (2,5%), машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування, – 808,8 млн дол. (1,9%), виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 747,9 млн дол. (1,7%), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 629,6 млн дол. (1,5%). У добувну промисловість і розроблення кар'єрів вкладено 1243,6 млн дол. (2,9%).

В установах фінансової та страхової діяльності акумульовано 11823,9 млн дол., або 27,3% загального обсягу прямих інвестицій, на підприємствах оптової та роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 5659,5 млн дол. (13,0%), в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, – 3482,8 млн дол. (8,0%), у сфері інформації та телекомунікацій – 2308,7 млн дол. (5,3%), професійної, наукової та технічної діяльності – 2174,5 млн дол. (5,0%).

Існують істотні відмінності у галузевій спеціалізації іноземних інвесторів в Україні.

Найбільшу диверсифікацію за видами економічної діяльності мають інвестори з Кіпру. Станом на 01.01.2016 р. на фінансову та страхову діяльність приходилося 27,09%, промисловість - 22,04% (у т.ч. переробну -17,57%), операції з нерухомим майном - 13,71%, оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів - 9,61%, професійну, наукову та технічну діяльність - 8,02%, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування - 5,52%, будівництво - 5,06%.

Нідерланди є лідером у сфері інвестування в галузь інформації та телекомунікацій України, на яку приходилося 32,08% загального обсягу інвестицій, другу позицію утримує промисловість (30,16%), у т.ч. переробна (23,14%), з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (11,14%). Також значні обсяги інвестицій приходяться на оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (13,03%), операції з нерухомим майном (9,02%).

Основна частка інвестицій із Німеччини надійшла у промисловість України (89,68%), у т.ч. у переробну (89,00%), з неї у металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування, вкладено 79,32% загального обсягу інвестицій.

У фінансову та страхову діяльність переважна частка інвестицій надійшла із Російської Федерації (83,91%), Австрії (70,15%), Франції (71,51%), Італії (83,59%). Значно меншими є вкладення із Російської Федерації, Австрії, Франції в оптову та роздрібну торгівлю; ремонт

автотранспортних засобів і мотоциклів – відповідно 5,98%, 6,99%, 11,90%. Із загального обсягу австрійських і французьких інвестицій у промисловість вкладено відповідно 11,32% та 12,49%, у т.ч. у переробну - 9,12% та 11,71%.

Вкладення з Віргінських Островів, Великої Британії, і Швейцарії в оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів є найбільшими порівняно з іншими країнами за питомою вагою – відповідно 48,41%, 23,82%, 22,69%. Велика Британія та Віргінські Острови також мають найбільшу частку вкладень в операції з нерухомим майном – відповідно 21,67% і 10,77%. Інвестиції з Великої Британії у промисловість становлять 16,43%, у т.ч. у переробну (13,07%), фінансову та страхову діяльність - 11,08%, транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність - 7,81%, будівництво - 6,43%. З Віргінських Островів значна частка інвестицій надійшла у фінансову та страхову діяльність - 10,91%, а також у переробну промисловість - 8,61%. Основу інвестицій із Швейцарії становлять вкладення у промисловість - 63,51%, у т.ч. добувна промисловість і розроблення кар'єрів (50,28%) і переробна промисловість (13,08%).

У регіональному аспекті більше половини ПІІ приходиться на м. Київ, причому протягом 2014-2015 рр. частка столиці зросла з 50,3% до 52,1%. Друге місце посідає Дніпропетровська область, питома вага якої збільшилася з 15,9% до 16,6%, третє – Донецька область, частка якої скоротилася з 6,3% до 4,2%.

У табл. 3 наведено балансування руху сукупних ПІІ в економіку України.

Таблиця 3
Сукупні прямі іноземні інвестиції в економіку України у 2014-2015 рр. (млн.дол. США)*

Показники	2014			2015		
	Усього	Країни ЄС	Інші країни	Усього	Країни ЄС	Інші країни
Прямі інвестиції нерезидентів в Україні (акціонерний капітал та боргові інструменти) на 1.01. року	67306,1	52762,1	14544,0	54041,9	42763,9	11278,0
Акціонерний капітал нерезидентів на 1.01. року	57056,4	43911,4	13145,0	45744,8	35592,4	10152,4
Надійшло акціонерного капіталу нерезидентів	2451,7	1810,3	641,4	3763,7	2007,3	1756,4
Вибуло акціонерного капіталу нерезидентів	-1167,1	-890,4	-276,7	-891,3	-661,4	-229,9
Інші зміни вартості акціонерного капіталу нерезидентів	-12425,0	-9255,8	-3169,2	-5245,8	-3896,0	-1349,8
з них курсова різниця	-12246,5	-9379,9	-2866,6	-5024,3	-3818,9	-1205,4
Акціонерний капітал нерезидентів на 31.12. року	45916,0	35575,5	10340,5	43371,4	33042,3	10329,1
Боргові інструменти						
на 1.01. 2015р.	10249,7	8850,7	1399,0	8297,1	7171,5	1125,6
на 31.12.2015р.	8568,0	7524,1	1043,9	7824,2	6784,2	1040,0
Прямі інвестиції нерезидентів в Україні (акціонерний капітал та боргові інструменти) на 31.12.року	54484,0	43099,6	11384,4	51195,6	39826,5	11369,1

* Побудовано за даними [19;20]

Для з'ясування причин скорочення ПІІ проаналізуємо їх рух (табл. 3). Протягом 2014 р. надходження акціонерного капіталу склали 2451,7 млн дол., а вибуття – 1167 млн дол., тобто чисте сальдо є додатним (1284,6 млн дол.). У 2015 р. також було забезпечено чистий притік акціонерного капіталу у сумі 2872,4 млн дол., оскільки його надходження - 3763,7 млн дол., а вибуття - 891,3 млн дол. Негативний вплив на притік ПІІ має неврегульованість процедури здійснення та повернення інвестицій та переказу доходів від здійснення інвестиційної діяльності.

Недосконалим є перелік документів щодо відчуження корпоративних прав, придбаних на вторинному ринку та відступлення нерезидентам права вимоги за сумнівними та безнадійними кредитними договорами українськими позикодавцями. Основною причиною скорочення ПІІ є зміна вартості акціонерного капіталу нерезидентів унаслідок курсових різниць у 2014 р. у сумі 12246,5 млн дол., у 2015 р. - 5024,3 млн дол. У системі бухгалтерського обліку акціонерний капітал номінований в гривнях, різка девальвація національної валюти протягом 2014-2015 рр. негативно позначилася на його вартості у доларовому еквіваленті.

Боргові інструменти (заборгованість за кредитами та позиками, зобов'язання за торговими кредитами та інші зобов'язання перед прямими інвесторами) протягом 2014 р. скоротилися із 10250 млн. дол. до 8568 млн. дол., або на 16,41%, у 2015 р. падіння продовжилося на 472,9 млн. дол., або на 5,7%. Основна частина боргових інструментів (близько 87%) припадає на країни ЄС.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

1. Протягом 1994-2013 рр. спостерігалася висхідна тенденція зростання обсягів прямих іноземних інвестицій у національну економіку, тренд яких у 2014 р. змінився на низхідний, що співпало в часі з різким погіршенням позицій України в інвестиційних рейтингах.

2. Формалізовано динаміку інвестицій на основі функцій різного типу (експоненціальна, поліноміальна, лінійна, ступенева) з високими значеннями показника множинної детермінації. Показано, що ступенева функція найбільш адекватно віддзеркалює характер економічного процесу і відповідає ситуації зміну тренду прямих іноземних інвестицій зі зростання на скорочення.

3. На основі балансу руху сукупних прямих іноземних інвестицій встановлено, що основними причинами їх зменшення є втрата вартості акціонерного капіталу в доларовому

еквіваленті внаслідок значної девальвації національної грошової одиниці, а також погашення боргових інструментів.

4. Проаналізовано структуру вкладень іноземних інвесторів у розрізі країн походження інвестицій, видів економічної діяльності та регіонів України. Більше $\frac{3}{4}$ обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну забезпечують країни ЄС. У галузевому аспекті найбільша їх частка зосереджена на підприємствах промисловості, у т.ч. переробної, а також у фінансово-страхових установах. У регіональному аспекті більше половини прямих іноземних інвестицій сконцентровано у м. Києві.

5. Найбільші обсяги вкладень і диверсифікацію за видами економічної діяльності мають інвестори з Кіпру. Інші країни характеризуються істотними відмінностями у галузевій спеціалізації інвестицій в Україну. Нідерланди є лідером у сфері інвестування в галузь інформації та телекомунікацій, Німеччина - у металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування, Швейцарія - у добувну промисловість і розроблення кар'єрів. У фінансову та страхову діяльність переважна частка інвестицій надійшла з Російської Федерації, Австрії, Франції, Італії. Пріоритетами інвестиційних вкладень із Віргінських Островів, Великої Британії і Швейцарії є оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, а Великої Британії та Віргінських Островів - операції з нерухомим майном.

6. Надаючи оцінку структуризації прямого іноземного інвестування в національну економіку, слід визнати його переважно низько-технологічну, сировинну спеціалізацію, а також посередницький характер як на фінансовому, так і на товарному ринках, брак інвестиційної підтримки наукомістких виробництв.

7. Під динамізацією процесу прямого іноземного інвестування розуміємо вплив на підсилення темпів зростання його обсягів та поліпшення структури, який має бути досягнутий шляхом покращення інституціонального середовища інвестиційного ринку, створення прозорих правил його функціонування, стимулювання вкладень іноземних інвесторів в сектори національної економіки з підвищеним рівнем технологічності, спрямування їх коштів у довгострокові проекти, які мають стимулювати зростання продуктивності праці та зайнятості населення.

Перспективами подальших досліджень є розробка пропозицій щодо покращення інституціонального середовища інвестиційного ринку.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Косенко А. В. Інвестиційна складова у формуванні раціональної структури суспільного відтворення / А. В. Косенко // Теорія та практика державного управління. - 2012. - Вип. 2. - С. 282-289.
2. Ромусік Я. В. Інвестиційне забезпечення збалансованості структурних пропорцій економіки України / Я. В. Ромусік // Економіка промисловості. - 2012. - № 1-2. - С. 59-65.
3. Родіонова Т. А. Структура іноземних зобов'язань та репатріація інвестиційних доходів в країнах з ринком, що формується / Т. А. Родіонова // Вісник Міжнародного слов'янського університету. Сер. : Економічні науки. - 2012. - Т. 15, № 2. - С. 79-87.
4. Підгородецька С. М. Проблеми інвестування структурної перебудови економіки України / С.М. Підгородецька, Г. Г. Зелік // Університетські наукові записки. - 2008. - № 2. - С. 339-343.
5. Ромусік Я. В. Прямі іноземні інвестиції: світові тенденції та структурний розподіл в економіці України / Я. В. Ромусік // Економіка промисловості. - 2012. - № 3-4. - С. 3-8.
6. Ткаченко Ю. В. Удосконалення механізму валютного регулювання України в контексті формування інвестиційної привабливості національної економіки / Ю. В. Ткаченко // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 8. - С. 30-33.
7. Булеєв І. П. Формування структури промисловості індустріального міста за критеріями підвищення якості життя населення та інвестиційної привабливості / І. П. Булеєв, Н. Ю. Брюховецька, О. А. Богуцька // Прометей. - 2013. - № 1. - С. 45-49.
8. Дацій Н. В. Роль держави у підвищенні інвестиційної привабливості галузей національної економіки / Н. В. Дацій // Економіка та держава. - 2010. - № 8. - С. 103-105.
9. Скриньковський Р. М. Освітньо-фаховий потенціал персоналу в структурі факторів впливу на інвестиційну привабливість підприємства / Р. М. Скриньковський // Інвестиції: практика та досвід. - 2013. - № 9. - С. 24-27.
10. Хорішко К. С. Структура підсистеми управління інвестиційною привабливістю підприємства / К.С. Хорішко // Агросвіт. - 2014. - № 8. - С. 72-75.
11. Хорішко К. С. Удосконалення управлінського інструментарію в напрямі підвищення процесів ефективного формування інвестиційної привабливості господарських структур / К. С. Хорішко // Інвестиції: практика та досвід. - 2015. - № 21. - С. 17-20.
12. Маслій В. Методика аналізу структури прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності / В. Маслій // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. - 2013. - Вип. 18. - С. 106-115.
13. Гунько В. І. Особливості інвестиційної привабливості національної економіки України / В. І. Гунько // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2013. - № 3. - С. 71-74.
14. Гришаєва Ю. Г. Концепція оцінювання інвестиційної привабливості в контексті управління національною економікою / Ю. Г. Гришаєва // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2012. - № 4. - С. 38-42.
15. Ткаченко Ю. В. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості національної економіки [Електронний ресурс] / Ю. В. Ткаченко // Ефективна економіка. - 2013. - № 9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_9_56
16. Огородник В. О. Аналіз стану інвестиційних процесів та оцінка інвестиційної привабливості національної економіки України / В. О. Огородник // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. - 2015. - Вип. 1. - С. 138-154.
17. BDO International Business Compass 2016 [Online]. – Retrieved from: <http://www.bdo.ua/getattachment/ed2bb569-3171-4c47-81af-d19bbb93749b/attachment.aspx>
18. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність / Прямі іноземні інвестиції (1995-2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
19. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності у 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2016/02/24pdf.zip>
20. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у 2014 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2015/02/32w.zip>

REFERENCES

1. Kosenko A. V. (2012), The investment component in the formation of a rational structure of social reproduction, *Teorija ta praktyka derzhavnogo upravlinnja [Theory and practice of public administration]*, No. 2, pp. 282-289 (ukr).
2. Romusik Ja. V. (2012), Investment provision of balance of structural proportions of Ukraine Economy, *Ekonomika promyslovosti [Industrial economics]*, No. 1-2, pp. 59-65 (ukr).
3. Rodionova T. A. (2012), The structure of foreign liabilities and repatriation of investment income in countries with emerging, *Visnyk Mizhnarodnogo slov'jans'kogo universytetu. Ser. : Ekonomichni nauky [The structure of foreign liabilities and repatriation of investment income in countries with emerging]*, Vol. 15, No. 2, pp. 79-87 (ukr).
4. Pidgorodec'ka S. M., Zelyk G. G. (2008), Problems of investment economic restructuring Ukraine, *Universytets'ki naukovi zapysky [University research note]*, No. 2, pp. 339-343 (ukr).

5. Romusik Ja. V. (2012), FDI: global trends and structural distribution in the economy of Ukraine, *Ekonomika promyslovosti [Industrial economics]*, No. 3-4, pp. 3-8 (ukr).
6. Tkachenko Ju. V. (2012), The mechanism of currency regulation Ukraine in the context of investment attractiveness of the national economy, *Investycii: praktyka ta dosvid [Investment: Practice and Experience]*, No. 8, pp. 30-33 (ukr).
7. Buljejev I. P., Brjuhovec'ka N. Ju., Boguc'ka O. A. (2013), Formation of industrial structure of industrial city on the criteria of improving the quality of life and investment attractiveness, *Prometej [Prometheus]*, No. 1, pp. 45-49 (ukr).
8. Dacij N. V. (2010), The state's role in increasing investment attractiveness of national economy, *Ekonomika ta derzhava [Economy and State]*, No. 8, pp. 103-105 (ukr).
9. Skryn'kovskij R. M. (2013), Educational and professional capacity of staff in the structure of factors influencing the investment attractiveness of the company, *Investycii: praktyka ta dosvid [Investment: Practice and Experience]*, No. 9, pp. 24-27 (ukr).
10. Horishko K. S. (2014), Structure of subsystem of investment attractiveness of the company, *Agrosvit [Agrosvit]*, No. 8, pp. 72-75 (ukr).
11. Horishko K. S. (2015), Improving management tools towards improving the processes of formation of effective investment attractiveness of economic structures, *Investycii: praktyka ta dosvid [Investment: Practice and Experience]*, No. 21, pp. 17-20 (ukr).
12. Maslij V. (2013), Methods of analysis of the structure of FDI by economic activity, *Ukrai'ns'ka nauka: mynule, suchasne, majbutnje [Ukrainian science: Past, Present and Future]*, Vol. 18, pp. 106-115 (ukr).
13. Gun'ko V. I. (2013), Features of investment attractiveness of the national economy Ukraine, *Visnyk Universytetu bankivs'koi' spravy Nacional'nogo banku Ukraïny [Bulletin of the University of Banking of National Bank of Ukraine]*, No. 3, pp. 71-74 (ukr).
14. Gryshajeva Ju. G. (2012), The concept of evaluation of investment attractiveness in the context of the management of the national economy, *Visnyk Berdjans'kogo universytetu menedzhmentu i biznesu [Bulletin Berdyansk University of Management and Business]*, No. 4, pp. 38-42 (ukr).
15. Tkachenko Ju. V. (2013), Methodological approaches to assessing the investment attractiveness of the national economy [Online], *Efektivna ekonomika [Efficient Economy]*, No. 9, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_9_56 (ukr).
16. Ogorodnyk V. O. (2015), Analysis of investment processes and evaluation of investment attractiveness of Ukraine National Economy, *Rozvytok metodiv upravlinnja ta gospodarjuvannja na transporti [Development of methods of administration and management on transport]*, No. 1, pp. 138-154 (ukr).
17. BDO International Business Compass (2016) [Online], available at: <http://www.bdo.ua/getattachment/ed2bb569-3171-4c47-81af-d19bbb93749b/attachment.aspx> (ukr).
18. Economic statistics / Foreign trade / FDI (1995-2015) [Online], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (ukr).
19. Investment of foreign economic activity Ukraine (2015) [Online], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2016/02/24pdf.zip> (ukr).
20. Investment of foreign economic activity Ukraine (2014) [Online], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2015/02/32w.zip> (ukr).

Одержано 15.09.2016 р.